

Kakor je iz gornjih številčk razvidno, je naš izvoz za dve leti v nazadovanju. Leta 1931 je znašal naš izvoz 4801 milijon Din ter je bil za skoro 2 milijardi, odnosno skoro za 30% manjši nego v letu 1930.

Objavili hočemo še nekatere podatke o glavnih naših izvoznih panogah. Kar se tiče pšenice in koruze, se je izvoz v zadnjih letih gibal tako-le:

	pšenica		koruza	
	vag.	milj. Din	vag.	milj. Din
1928	16.223	410	396	11
1929	55.401	1239	16.694	273
1930	25.240	474	50.347	548
1931	30.854	475	22.477	206

Izvoz svežega sadja, ki se je zadnja leta stalno dvigal, je lani zopet popustil, kakor je razvidno iz naslednje primerjave:

	vagonov	milij. Din
1928	4088	111,9
1929	4949	126,7
1930	9971	291,8
1931	6288	136,3

Pod vplivom izvoznih premij se je izvoz vina lani nadalje precej dvignil. V zadnjih letih se je naš izvoz vina gibal takole:

	vagonov	milij. Din
1929	523	24,7
1930	1240	48,4
1931	1708	7,8

Pri izvozu živine opažamo navzlic izvoznim težkočam zadnja leta, še precejšnjo stabilnost. Izvoz konj, govede in svinj kaže naslednje gibanje:

	konji			goveda			svinje	
	komadov	milij. Din		komadov	milij. Din		komadov	milij. Din
1928	38.184	69,5	1928	220.619	323,6	1928	238	38,6
1929	36.889	88,5	1929	164.899	283,6	1929	283	43,9
1930	29.599	61,9	1930	104.784	276,9	1930	829	112,9
1931	25.276	49,9	1931	20.871	308,5	1931	800	111,1
				91.905	265,5			

Zanimiv razvoj kaže izvoz perutnine in jajc. Izvoz perutnine se zadnja leta stalno dviga, dočim se lani le za malenkost zmanjšal; izvoz jajc pa se je lani po dvigu v letu 1930 precej zmanjšal:

	perutnina		jajca	
	vag.	milij. Din	vag.	milij. Din
1928	238	38,6	2452	467,8
1929	283	43,9	2226	454,3
1930	829	112,9	3943	511,8
1931	800	111,1	2631	399,7

Kar se tiče lesa, znaša naš izvoz zadnja tri leta po količini:

	1929	1930	1931
drva (vagonov)	63.843	41.264	27.476
gradb. (vag.)	139.916	116.623	75.009
pragovi (1000 kom.)	3.251	2.712	2.106
izdelki (vag.)	5.727	3.840	2.102

Izvoz lesa po vrednosti (v milij. Din):

	1929	1930	1931
gradbeni les	1398,0	1158,9	668,8
drva	142,6	79,1	51,6
pragovi	170,9	142,0	97,3
izdelki	118,7	75,7	39,1
	1830,3	1453,7	856,8

Kakor je iz gornjih številčk razvidno, je izvoz drv v dveh letih padel po količini pod polovico, po vrednosti pa skoro na eno tretjino. Izvoz gradbenega lesa je po količini padel skoro na polovico, po vrednosti pa za več kot polovico. Izvoz izdelkov iz lesa je po vrednosti padel za dve tretjini. Skupaj je izvoz lesa in lesnih pridelkov v dveh letih nazadoval od 1830 na 857 milijonov, torej skoro za 1 milijardo.

*

Kakšno korist nam daje race?

Mnoge gospodinje, ki se ukvarjajo z rejo rac, tožijo, da jim race ne prinesejo pravega haska. Ene hočejo mnogo jajc, druge zopet težke mastne pečenke, marsikatera bi pa hotela kar oboje. Ta neuspeh ima svoj vzrok v dejstvu, da gospodinje ne poznajo svojih živali, ker zahtevajo od njih nekaj, česar jim ne morejo dati. Raca-jajčarica in mesnata raca sta dve povsem različni živali ne samo po zunanosti, ampak tudi po svojih lastnostih, zahtevah krme in življenjskih pogojih sploh. Zato pa tudi od race-jajčarice ne moremo zahtevati, da se obredi na meso in obratno od mesnate race, da bi znesla dovoljno množino jajc.

Najprej si moramo torej biti na jasnem: kaj pravzaprav hočemo: jajce ali meso? Potem si izberemo primerno pasmo. Na ta način ne bomo razočarani nad koristnostjo naše reje.

Kot izvrstne jajčarice se odlikujejo le živali lahkih pasem. Vitke, gibene, plašne živali zneso letno povprečno po 200 do 250 jajc. Zahtevajo pa prost izhod in priliko za plavanje. Glede krme so skromne, ker iščejo pretežni del svoje hrane na travnikih, v potokih, grabnih ali ribnikih, seveda le, če imajo tako vodo na razpolago. Težo dosežejo do 2½ kg, torej te pasme niso primerne za pitanje.

Za pitanje je priporočljiva pekingška pasma (Peking raca). Velike, široke in lene živali se zelo dobro redijo. Že mlade, deset tednov stare race se s pravilnim pitanjem zredijo do 2½ kg teže, medtem ko se doseže pri starih racah tudi 5 kg in še več. Predpogoj da dosežejo tako težo, je pa p. no pitanje. Če se večkrat na dan mehka piča, ki sestoji večidel iz koruzne moke, ovsenega šrota in drugih redilnih snovi. Živali se ne smejo preveč gibati, torej omejati, sicer pa odgovarjajoč prostor in tudi plavati ne smejo, ker se sicer krma uporabi za moč jajca mesto za meso. Kljub temu bi pa raca ne znesla več kakor kvečjemu do 100 jajc.

Pasma, ki da mnogo koristi kot izvrstna jajčarica, je Khaki Campbell. Vzrejena je potom križanja iz treh prav dobrih pasem in pri nas tudi že udomačena. Leže 250 do 300 jajc letno.

Visokih zahtev nimra, le prost izhod in vodo bi se imeti kakor vse lahke pasme. Pri tej priliki omenim, da gnojnica ni »voda« za race. Če ni druge vode (potok, graben, ribnik), raje ne rac ali jim pa na vsak način zabraniti žlobudranje po gnojnici.

Omenjena pasma Khaki Campbell zelo hitro raste. S 5 do 5½ meseci že začne race n.ati jajca. Ne obredijo se do večje teže, vendar dajo dobro in sočno pečenko, tako da se izplača p. tati mlade odvišne racmane. S tem pa ni rečeno, da bi bila ta pasma primerne za pitanje.

Razlike med posameznimi pasmami rac je treba poznati, da se ve, s čim lahko koristi ena ali druga, sicer se stavi nanje povsem napačne zahteve. Vsak mora vedeti, kaj hoče. Kdor pa si glede tega ni na jasnem, tako v življenju kakor v perutninarstvu, pač ne dobi ne eno ne drugo — v tem slučaju ne bo jajc, ne mastne pečenke.

Mali purčki.

so izmed vse perutnine najbolj občutljive živalce, ker jim škodi mokrota in mraz. Vsled prehlada kaj radi poginejo. Kako se purčke obvaruje pogina, je povedala iz lastne skušnje neka gospa, bivša veleposestnica na Ruskem, kjer se redi purane v velikem. Po nasvetu je ravnala lastnica perutninske farme na Nemškem ter potrjuje, da se je dobro obnesel, ker ji ni poginil niti eden purček vsled prehlada in mokrote.

Takole je ravnati: kolikor mogoče hitro se skopje mokrim, premraženim purčkom noge do kolen v — žganju. Eno kapljico žganja se pa vlije z malo žličko živali v kljun. Morda poreče ta ali ona gospodinja: škoda žganja za purjo kopel. Nič ni škoda teh par požirkov. Saj zadostuje pol litra žganja za večkratno kopel. V primerno visok in širok lonček se vlije žganje, da se purček postavi lahko vanj. Po uporabi se žganje seveda zopet shrani. Okopane živali je pa takoj po kopeli dati v košaro med suhe tople krpe, da se ogrejejo in posušijo.

*

Cene in sejska poročila.

Mariiborski trg. Na mariiborski trg v soboto dne 30. januarja so pripeljali špoharji 171 zaklanih prašičev, kmetje pa 11 voz sena po 70 do 90 Din, 4 otave po 70—75, 2 ovsene slame po 60—65, 39 vreč krompirja po 150, 20 čebule po 5—6, česen 10—15, 8 vreč zelja po 2—3. Rž 150, ječmen 150, oves 1—150, koruza 150, prosa 150—175, ajda 150, ajdovo pšeno 350—4, fižol 2—250. Kokoš 25—35, piščanci 25—60, raca 20—25, gos 60—80, puran 60—80. Orehi 5—6, luščeni 10—20. Hren 12—14, kisló zelje 3—4, repa 2. Jabolka 250—5. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24—32. Med 14—20, suhe slive 8—12.

Mariiborski živalski sejem dne 23. I. 1932. Priguanih je bilo 7 konjev, 9 bikov, 107 volov in 269 krav, skupaj 395 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 5 Din, poldebili voli od 250 do 375 Din, plemenski voli od 4 do 450 Din, bikji za klanje od 3 do 375 Din, glavne krave debele od 3 do 4 Din,

plemenske krave od 2.50 do 2.75 Din, krave za klobasarje od 1.25 do 1.50 Din, molzne krave od 2.25 do 3.25 Din, breje krave od 2.25 do 3.25 Din, mlada živina od 2.50 do 4.25 Din, teleta od 4.50 do 6.50 Din. Prodanih je bilo 240 komadov.

Mariborski svinski sejem dne 29. Jan. 1932. Na svinski sejem je bilo pripeljanih 105 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov stari komad 60 do 90 Din, 3—4 mesece stari 150 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 350 do 400 Din, 8—10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto stari 800 do 1400 Din, 1 kg žive teže 6.50 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 8 do 9.50 Din. Prodanih je bilo 60 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 10 do 12 Din, volovsko meso II. vrste od 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telic od 4 do 6 Din, teleče meso I. vrste od 12 do 14 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso od 8 do 14 Din.

*

Največji jez v Indiji.

Ob navzočnosti angleškega podkra, lja za Indijo je bil odprt zadnje dni pri Sukkurju v angleško-indijski prestolici Bombay velikanski jez preko reke Indus. Zgradba je ena največjih del moderne inženirske spretnosti in prekaša daleč mogočne jeze preko Nila pri mestu Assuan v Egiptu. Indijski jez bo namakal površino 3.2 milijonov hektarjev doslej neobdelane zemlje, ki bo rodila na leto 2.5 milijonov ton bombaža in žita.

Zgradba preko reke Indus ima ime po znamenitem angleškem državniku Lord Lloyd, ki je bil leta 1923 guverner v Bombayu in je sprožil prvi misel o potrebi jeza. Lord Lloyd je sam izjavil tole o jez: »Le taisti, ki pozna zahrbtnost reke Indus in vroče podnebje v tej dolini, zna presoditi nad vse težavno delo, katerega so dovršili naši inženjerji tekom 8 let. Jez bo služil namakanju pokrajine, ki je obširnejša nego celotni obdelani Egipt.«

Pri zajezenju je bilo v obratu 46 bagerjev, ki so izmetali v eni minuti 74 ton zemlje, za katero delo bi bilo potrebno 32.000 človeških delavnih moči. Več nego polovico celotnega kopanja so dovršili stroji, pri čemur je bila prihranjena ena tretjina stroškov, ki bi bili potrebni, ako bi bile izvršile isto delo človeške roke.

*

DRUŠTVENE VESTI

Ruše. Kriza je kriza. Tudi pri porokah se to pozna. Letošnji predpust smo imeli dozdaj le eno in tudi ni upanja, da bi jih bilo do pusta več. Kriza brani pač vsem zaljubljenecem, ki jih je v Rušah precej, v »sladkic zakonski jarem. Ker torej niso imeli Rušani prilike nagledati si ženinov in nevest, priredi naše Katoliško prosvetno društvo v nedeljo dne 7. t. m. ob 7. uri zvečer v stari šoli Gogoljevo »Ženitev«, kjer bo videti več ženinov in nevest. Zanimivo pri celi stvari bo pa to, česar je menda tudi kriza vzrok, da odbrani ženin popiha zakonskim sladkostim skozi okno in razočarani nevesti pusti le klobuk. Pri vsem bo smeha na ceste. Zato Rušani ne zamudite prilike, da se nasmejete. Cene so običajne. Vstopnice pa si prebršite že v prodajni zadnje dni v kaplaniji.

Kamnice pri Mariboru. Kamničani, kam boste šli na pustno nedeljo? Gotovo vsi v Društvu dom, kjer vam pripravlja mladina prav prijetno razvedrilo. Vpričarila se bodo tridejanska burka »Lumpacij Vagabund, ali Zankraun-trojica«. Sivanka, Knežica in Lina vas bodo pripravili do smeha tako, da se boste še dva dni potem smejali. Za malenkostno vstopnino boste imeli najboljšo predpustno zabavo! Pridite, da bo društvena dvorana polna do zadnjega kotička!

Vurberg. Kder si hoče mah za smeh in predpust do dobra napolniti, naj pride v nedeljo dne 7. t. m. v Zupnijski dom na Vurberg, kjer

vprizorijo fantje in dekleta pod okriljem Kat. prosvetnega društva kar tri igre: »Kaznovana nečimurnost«, »Prepričljiva sosedica« in »Zamorci«. Igre so skoz in skoz polne šale in smeha, kdor se smeje rad, naj le pride, če bi padel tudi dež ali sneg, ker mu gotovo ne bode žal. Nazadnje pa še nastopi naš agilni cerkveni pevski zbor s prav mišlnimi pesmicami, kar bo dalo predstavi boljše učinek in povzdignilo vso razpoloženje do skrajnosti. Zato naj prav nihče ne zamudi, drugače bo obžaloval, saj je to najcenejša in kar je glavno, najbolj poštena prireditev za predpustni čas.

St. Ij v Slov. goricah. Kamorkoli greš, s komurkoli govoriš, povsodlišiš: kriza, kriza. In dasi je beseda kriza tujega — grškega izvora, vsakdo ve, kaj pomeni, ker jo pač čuti vsakdo na lastni koži. Kdor pa hoče vsaj za nekaj časa pozabiti krizo, ta pride v nedeljo dne 7. t. m. ob treh popoldne, ali pa na pustni tork ob 8. uri zvečer v Slovenski dom. Ošakrat bo šentiljsko katoliško prosvetno društvo vprizorilo šaloigro v treh dejanjih »Davek na samce«. Od srca se boš nasmejal in pri tem tudi pozabil na krizo. Šentiljčani in okoličani vlijudno vabljeni! — Odbor.

Jarečina. V nedeljo dne 24. m. m. se je vrnil občni zbor Katoliškega prosvetnega društva. Iz poročila odbora je razvidno, da je društvo v preteklem letu precej živahno delovalo. Naše društvo ima keksen novi oder, delo slikarja g. Hervata iz Maribora, ka'eri je nameščen v lepi in precej prostorni posojilniški dvorani, na katerem se je v preteklem letu štirikrat igralo in sicer je dve igri predvajal dramatični odsek društva, eno igro dekliška Marijina družba, eno pa Krekova mladina iz Maribora. Kakor je bilo razvidno iz knjižničarjevega poročila, se je to leto knjižnica pomnožila za 50 knjig. Naročeno pa ima društvo od Jugoslav. knjižarne v Ljubljani Zbirko domačih pisateljev ter Ljudsko knjižnico. Na ta način je tudi ljubiteljem lepih knjig ustrezno. Jareničani! Segajte po lepih, krščansko vzgojnih knjigah! Storili so se na občnem zboru važni sklepi, glede bodočega delovanja, posebno glede mesečnih predavanj. V tem oziru sta stavila stvarne predloge dijaka gg. Standeker in Koplež ter izjavila, da sta pripravljena pomagati društvu s predavanji. H kancu je imel

Neposlušni sluga.

Uradnika, ki je imel doma dela, je večkrat nadlegoval mož radi službe, katero je želel dobiti. Uradnik mu ni mogel pomagati, ker ni bilo službe na razpolago. Zato je rekel slugi, naj nadležnega prosilca ne pusti več do njega.

Sluga pa se na to ni oziral, ampak je prosilca vedno iznova prijavil.

Uradnik je naposled vprašal slugo: »Jaz ne razumem, kako mi ti moreš tega moža vedno zopet prijavljati. Ali veš, kaj hoče?«

»Da, službo hoče, je odgovoril sluga.

»Prav, ali veš tudi, katero službo?«

»Ne, tega ne vem.«

Januš Golec.

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

Že par let pred prihodom Šterca v Lesično so bile vsakoletne viteške igre — takozvani turnirji na Pištajnu dobro obiskani od tujega plemstva in največ radi radovednosti srečanja s trškim ženskim vitezom, ki je na občudovanje vseh številnih gledalcev zmagoval v viteških borbah z izredno močjo pa tudi s spretnostjo v ježi in radi dolge sulice, ki je bila prikrojena za to, da nasprotnika dvigne s sedla ter ga skotali na tla, ne pa rani ali celo smrtno prebode.

Pištelakova Ema je bila na obeh pištajnskih gradih junakinja in pogostokrat povabljena ob priliki obiskov ter viteških iger. Nikdo se je ni upal žaliti, ali se dotakniti njene dekliške časti že iz strahu ne, da bi ga samozavestna ter ponosna mladenka vpričo vseh ne stresla liki mačka miško in ga pozvala dejansko k dostojnosti. Pravi vitez po telesu, vitez dekliške modrosti,

6 skromnosti in čednosti po duši je bila Pištelakova Ema na Pištajnu in radi tega ljubjenec gospode, tržanov in kmetov podložnikov.

Hi še ni bilo dvajset let, ko je bila javna tajnost, da je obviselo oko lepega grajskega kovača baš na Emi, ki se ni branila poštene ter v njenem mladostnem življenju tudi prve ljubezni.

Ugajal jej je Pavel po obnašanju, kreposti ter spoštovanju vzbujajoči močnatosti, ko se je oglasil prvič v očetovi krčmi. Srce se jej je zavrtelo v radostnem oboževanju ter prikrito hrepeneči ljubezni, ko ga je gledala kot pravega viteza na konju v blesteči bojni opremi. In takrat, ko je vežbal mlade plemiče v ježi ter rabi orožja, je bil tolikokrat pri njih in tedaj sta si tudi razodela, da sta že prav za prav čakala eden na drugega, da sta ter ostaneta za bodočnost življenja eno. Bile so to za Emo ure rajskega duhanja cvetja prve ljubezni, ki je obetala tudi življensko resnost, saj je imel Pavel tako lepo službo in povrh bi bil še vreden naslednik skrbnega, uglednega ter premožnega Pištelakovega očeta.